

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **I. B. A.**, zastoupen: Mgr. Umar Switat, advokátem se sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2018, č. j. OAM-656/ZA-ZA11-K10-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2018, č. j. 61 Az 25/2018 - 52,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Průběh řízení

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal dne 14. 8. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. V následném řízení stěžovatel mezi jiným uvedl, že vystudoval letecké inženýrství v Charkově. Vrátil se do vlasti a hledal si práci. Práci mu nabídli ve společnosti ovládané šíitskou stranou Ammara al-Hakima. Opakovaně se ho ptali, zda chce přistoupit do strany. Stěžovatel však chtěl vykonávat práci bez členství ve straně. Tlak na

členství ve straně se stupňoval. Dne 18. 12. 2016 byl sražen nepřiměřeně rychle jedoucím policejním vozidlem. Policista ho odvezl v civilním vozidle do nemocnice. Událost stěžovatel dával do souvislosti se svým nepřistoupením do strany. Pociťuje, že byl pronásledován a v zemi původu mu po návratu hrozí nebezpečí vážné újmy.

[2] Mezinárodní ochrana nebyla stěžovateli udělena. Správní orgán ve svém rozhodnutí konstatoval, že jednání, které stěžovatel popsal, nebylo azylově relevantním důvodem. Správní orgán považoval výpověď stěžovatele v některých aspektech za nevěrohodnou (souvislost dopravní nehody s neochotou vstoupit do strany). Připomněl, že po dopravní nehodě ho nikdo ze strany nekontaktoval a osoby na státních hranicích o něj nejevily zájem. Stěžovatel nedosáhl ani na doplňkovou ochranu. Stěžovatel pochází z Bagdádu, který nebyl organizací Islámský stát ovládán. Vnitřní či mezinárodní ozbrojený konflikt v zemi původu již neprobíhá. Bezpečnostní incidenty (zejména teroristické útoky) jsou nahodilými útoky. Správní orgán shromáždil spisový materiál k politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv v Irácké republice. Stěžovatel nenavrhl tyto podklady doplnit a nic vůči shromážděným informacím nenamítal. Lékařskou zprávu o svém zdravotním stavu nedoložil. Správní orgán neshledal žádný případ hodný zvláštního zřetele, který by byl důvodem pro udělení mezinárodní ochrany z humanitárního důvodu. Stěžovatel je svéprávný, vysokoškolsky vzdělaný a bez vážných zdravotních potíží.

[3] Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel správní žalobu.

[4] Krajský soud žalobu neshledal důvodnou a zamítl ji. V rozsudku především zdůraznil, že ve stěžovatelově případě nejde o pronásledování dle § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Poukázal na rozpory ve výpovědi stěžovatele (délka hospitalizace či nejasnosti stran období od autonehody do opuštění vlasti). Námitky týkající se tlumočníka a překladu samotného soud neshledal důvodnými, stěžovatel v řízení před soudem potvrdil, že byl seznámen s obsahem sepsaných protokolů a podepsal je. Ze shromážděných informací o bezpečnostní situaci v zemi původu stěžovatele soud dospěl ke stejným závěrům jako žalovaný – stěžovateli v případě návratu do země původu nehrozí nebezpečí vážné újmy. Žalovaný si opatřil dostatek informací o zemi původu stěžovatele, podrobně provedl pohovory k důvodům žádosti a své závěry řádně odůvodnil. Závěrem soud poznamenal, že na humanitární azyl není právní nárok a jeho neudělením se žalovaný ve svém rozhodnutí dostatečně zabýval.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného k ní

[5] Stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu kasační stížností.

[6] Předně uvádí, že žalovaný před vydáním rozhodnutí nezjistil přesný a úplný stav věci. Opatřené důkazy nebyly aktuální, úplné a nevztahovaly se k jeho individuálnímu případu. Tyto chyby nezhojil ani soud. Soud jednal v nepřítomnosti právního zástupce, s čímž nesouhlasil a sdělil to tlumočníkovi. Ten však překládal nepřesně a na věci byl osobně zainteresován. Mimo jiné opomněl zmínit, že ho jako důsledek zastrašování přejela policejní hlídka. Stěžovatel se domnívá, že po návratu do země původu bude stranou

Ammara al-Hakima nucen ke spolupráci. V případě, že k ní nepřistoupí, bude zlikvidován. Stěžovatel navrhuje provedení důkazů přiloženými listinami a kamerovým a obrazovým záznamem na CD.

[7] Správní orgán se nezabýval meritem věci – bezpečnostní situací v Iráku. Hlavním problémem je neschopnost bezpečnostního a policejního aparátu reálně zajistit osobní bezpečnost stěžovatele, který měl v minulosti vážné problémy s opozicí, tamní policií a armádními složkami. Stěžovateli měl být udělen humanitární azyl s ohledem na ekonomickou a politickou situaci či alespoň doplňková ochrana s ohledem na bezpečnostní situaci. Situace v Iráku je dlouhodobě napjatá, což je všeobecně známo. Správní orgán se však bezpečnostní situaci v Iráku dostatečně nezabýval.

[8] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil se závěry krajského soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[9] Nejvyšší správní soud ověřil, že stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti (§ 102 s. ř. s.). V kasační stížnosti, kterou podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.) a doložil, že v řízení za něj v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná osoba s vysokoškolským právnickým vzděláváním. Jedná se však o věc mezinárodní ochrany, a proto se podle § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[10] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Podstatnou právní otázkou v nyní projednávané věci je i bezpečnostní situace v Iráku po pádu organizace Islámský stát. Touto právní otázkou se soud dosud nezabýval (nebyla judikaturou řešena) a kasační stížnost proto přesahuje vlastní zájmy stěžovatele (jde o první z typových případů „přesahu vlastních zájmů“ vymezených výše). Kasační stížnost stěžovatele je přijatelná, není však důvodná.

[12] Stěžovatel za podstatnou pro udělení mezinárodní považuje skutečnost, že byl v zemi svého původu pronásledován. Krajský soud a žalovaný vycházeli z konstantní judikatury správních soudů k otázce pronásledování. Jednání popsané stěžovatelem nedosahovalo intenzity pronásledování, resp. možnost budoucího pronásledování se

nejevila reálná (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 - 82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112 či ze dne ze dne 14. 6. 2012, č. j. 6 Azs 4/2012 - 67). Krajský soud, obdobně jako správní orgán, poukázali na rozpory ve výpovědích, které činily tvrzené skutečnosti stran azylově relevantních skutečností nevěrohodnými. Zejména na skutečnost, že stěžovatel měl být po autonehodě hospitalizován po dobu 3 měsíců, ač ze zaslané lékařské zprávy vyplývá, že byl propuštěn v den přijetí do nemocnice. Nelze také nalézt příčinnou souvislost mezi tvrzenou autonehodou a výhrůžkami ze strany šíitské organizace. Policista, který stěžovatele odvezl po srážce s vozidlem do nemocnice, s ním nepromluvil, a ani šest měsíců po nehodě (až do odjezdu ze země původu) nebyl šíitskou stranou kontaktován.

[13] Kasační námitka neobjasnění bezpečnostní situace, neaktuálnosti a neúplnosti informací o zemi původu kopíruje žalobní bod, se kterým se krajský soud vypořádal v bodu 15 rozsudku. Závěr krajského soudu vycházel ze spisového materiálu a zohlednil i skutečnost, že stěžovatel v průběhu řízení před správními orgány a krajským soudem informace nenavrhl doplnit a s jejich závěry věcně nepolemizoval.

[14] Správní orgán, jakož i krajský soud, výslovně hovoří o bezpečnostní situaci v Iráku a teroristických útocích páchaných na jeho území. V této souvislosti soud uzavřel, že ač bezpečnostní situace v Iráku není ideální, v současné době zde neprobíhá mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt ve smyslu § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Vycházel přitom z údajů shromážděných ve spise pocházejících od nezávislých zpravodajských zdrojů (Freedom House, Amnesty International, Human Rights Watch, Česká tisková kancelář či International Crisis Group), které stěžovatel nezpochybnil. Stěžovatel navíc žil v Bagdádu, který nebyl ani není pod nadvládou organizace Islámský stát.

[15] Stěžovatel navíc v kasační námitce uváděl toliko obecná tvrzení o špatné bezpečnostní situaci v Iráku, aniž by uvedl, z jakých konkrétních skutkových okolností dovozuje, že by mu jemu samotnému, jakožto obyvateli hlavního města, hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podmínky citovaného ustanovení nejsou bez dalšího naplněny existencí ozbrojeného konfliktu na území země původu, ale cizinci musí v důsledku takového konfliktu hrozit vážné a individuální ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (resp. nerozlišujícího) násilí. Pouze v situacích tzv. totálního konfliktu lze předpokládat, že vážná újma hrozí v zásadě každému, kdo přichází z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na daném území jej vystavuje skutečnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ale ozbrojený konflikt takový charakter nemá, cizinec musí prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on (srov. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 – 68, č. 1840/2009 Sb. NSS).

[16] Stěžovatel ve správním řízení ani před soudem netvrdil žádnou z výše uvedených skutečností, které by odůvodnily dostatečnou míru individualizace.

[17] Stěžovatel poprvé až v řízení o kasační stížnosti navrhl provedení důkazních prostředků (přiložených listin a obrazových a kamerových záznamů na CD). Přiložené důkazy se mají vztahovat k prokázání skutečnosti, že šíitská strana je zločineckou organizací. Stěžovateli však nic nebránilo navrhnout provedení důkazů již v řízení před krajským soudem. Stejně tak tvrzení stěžovatele o tom, že měl v minulosti vážné problémy s opozicí, tamní policií a armádními složkami, se poprvé objevilo až v kasační stížnosti a navíc nemá oporu ve shromážděném spisovém materiálu. Dle § 109 odst. 5 s. ř. s. nelze v kasačním řízení přihlížet ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo napadené rozhodnutí vydáno. Nejvyšší správní soud k nim tedy nepřihlížel.

[18] V kasační stížnosti zazněla také námitka nesouhlasu s nepřítomnosti právního zástupce při jednání před soudem a nepřesného překladu soudního tlumočníka. Stěžovatel si však byl, jak vyplývá z protokolu z jednání vědom toho, že jeho právní zástupce se jednání nehodlá zúčastnit. Chtěl-li být v řízení před soudem zastoupen, mohl si zvolit nového zástupce či požádat soud o jeho ustanovení. Krajský soud o své vůli být při jednání zastoupen neinformoval. V kasační stížnosti, ve které na tyto nepřesnosti mohl upozornit, toliko tvrdil, že v protokolu chybí zmínka o autonehodě. V protokolu však je tato skutečnost výslovně uvedená (třetí odstavec na č. l. 51). Krajský soud ve svém rozhodnutí vycházel z obsahu protokolu toliko ve prospěch stěžovatele. Informace prvotně získané z obsahu jednání nepoužil k vyvrácení či snížení věrohodnosti jeho tvrzení. Nejvyšší správní soud proto neshledal, že by krajský soud pochybil při výkladu hmotného a procesního práva či jiným způsobem.

[19] K otázce humanitárního azylu se soud již dříve vyjádřil např. v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, v němž za obvyklé důvody pro udělení této ochrany označil například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory. V usnesení ze dne 25. 9. 2017, č. j. 2 Azs 283/2017 - 30, tentýž senát zdůraznil, že v „*řízení před správními soudy nelze zpochybňovat neudělení humanitárního azylu, nýbrž lze pouze konstatovat případné vybočení žalovaného ze zákonem stanovených mantinelů pro správní uvážení. Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, či usnesení ze dne 24. 2. 2016, č. j. 6 Azs 267/2015 - 23).*“ Stěžovatel překročení správního uvážení v kasační stížnosti ani žalobě netvrdil. Přezkum krajského soudu byl stran shora uvedeného zcela v intencích ustálené judikatury.

[20] Nad rámec rozhodnutí soud poznamenává, že Ammar al-Hakim od srpna roku 2017 již nestojí v čele Nejvyšší rady pro islámskou revoluci v Iráku (Al-Majlis Al-A'ala Al-Islami Al-'Iraqi). V současnosti je předsedou Strany národní moudrosti (Tayar al-Hikmah al-Watani). Strana, která na stěžovatele měla vyvíjet nátlak a nutit jej ke členství, již není ovládána Ammarem al-Hakimem.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Nejvyšší správní soud ze všech shora uvedených důvodů dospěl k závěru, že stěžovatelovy námitky nejsou důvodné, a proto kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., zamítl jako nedůvodnou.

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití ustanovení § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému pak náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto mu je Nejvyšší správní soud nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. května 2019

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu